

Co-funded by the
European Union

European Fundamental Values in Digital Era

ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH
ERASMUS-JMO-2022-COE — Jean Monnet Actions in the field of Higher
Education: Centres of Excellence

Project: 101085385 — EFVDE

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Workshop for students
(no 11)

Co-funded by the
European Union

Європейські фундаментальні цінності в цифрову еру

Воркшоп для практиків є частиною проєкту Центр Досконалості Жана Моне “Європейські фундаментальні цінності в цифрову еру”, 101085385 – EFVDE – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH, що фінансується Європейським Союзом.

Однак висловлені погляди та думки належать лише авторам і не обов’язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести за них відповідальності.

Co-funded by the
European Union

European Fundamental Values in Digital Era

Workshop for students
no 11
(3 March 2025)

Agenda:

Data protection in the EU and in Ukraine
EU-Ukraine Agreement of association and IP law in Digital Era
Blockchain, artificial intelligence and the law

Topic:

Artificial intelligence and copyright

Co-funded by the
European Union

Європейські фундаментальні цінності в цифрову еру

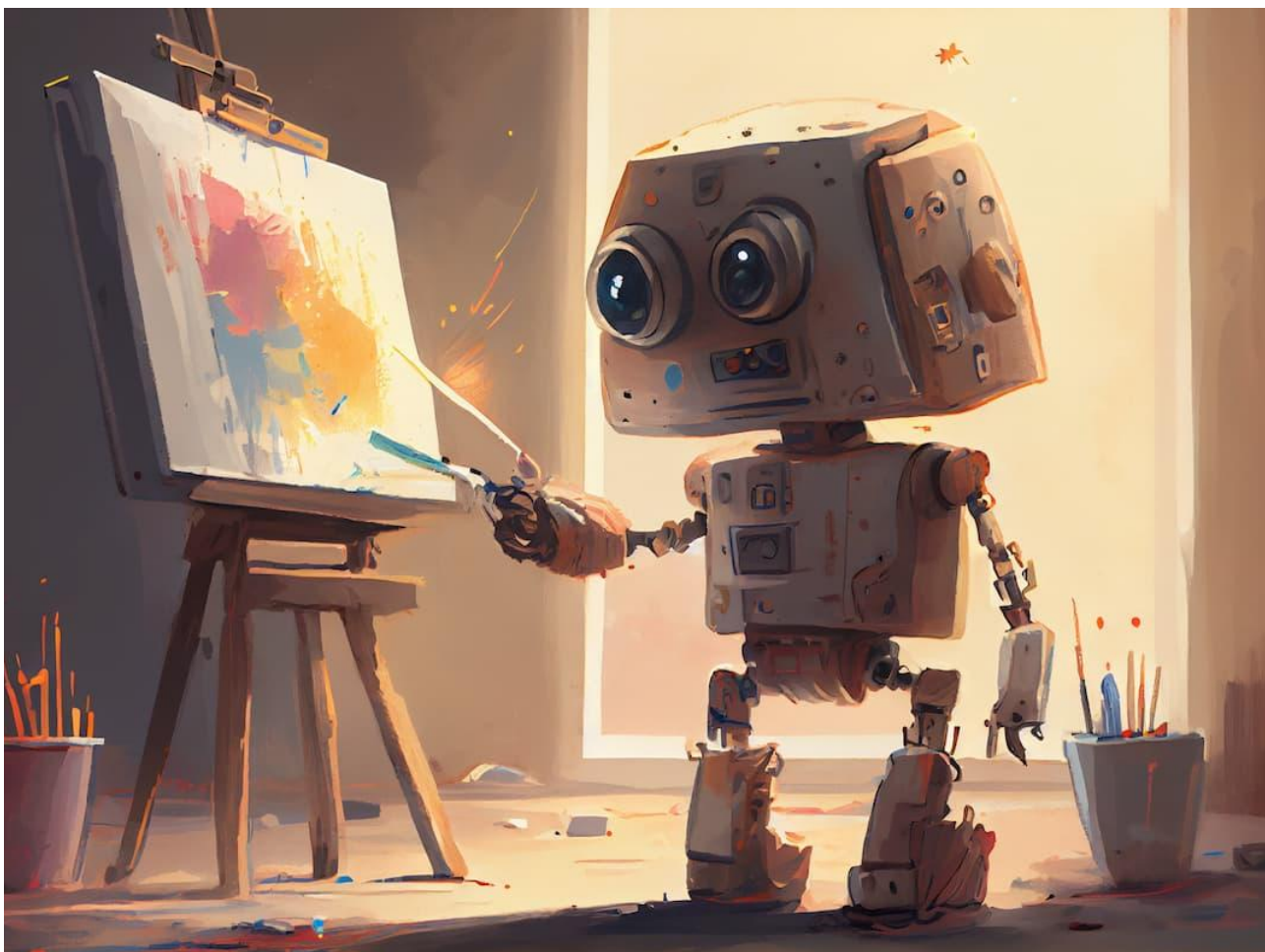
Воркшоп для студентів № 11 (3 березня 2025)

Напрямки обговорення:

1. ШІ як об'єкт права інтелектуальної власності
2. Об'єкти авторського права для навчання та генерації результатів ШІ
3. Авторські права на згенеровані об'єкти. Право особливого роду (*sui generis*)

Тема:

Штучний інтелект та авторське право

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ШІ ТА АВТОРСЬКОГО ПРАВА

- Чи повинен ШІ як такий визнаватися об'єктом права інтелектуальної власності як такий?
- Чи може ШІ вільно використовувати об'єкти авторського права інших осіб для навчання та генерації результатів?
- Чи можуть результати, згенеровані ШІ, охоронятися авторським правом?
- Якщо так, то кому мають належати авторські права на згенеровані об'єкти (самому ШІ, розробнику ШІ чи користувачу)?

Чи потрібен дозвіл
авторів?

ШІ «харчується»
даними, щоб
генерувати
результати
(input)

ШІ генерує
результати, які
можуть уважатися
об'єктами ІР
(output)

- Чи виникає об'єкт авторського права?
- Кому належать права?

VARIOUS ARTISTS

IS THIS WHAT WE WANT?

1. **THE**
2. **BRITISH**
3. **GOVERNMENT**
4. **MUST**
5. **NOT**
6. **LEGALISE**
7. **MUSIC**
8. **THEFT**
9. **TO**
10. **BENEFIT**
11. **AI**
12. **COMPANIES**

©&© 2025

www.isthiswhatwewant.com

ПРОБЛЕМА
3 INPUT

МЕТОДИ ЗБОРУ І ПРОТИДІЇ

- `web-crawling` – автоматичний аналіз коду веб-сайтів, щоб здійснити індексацію даних
- `web-scraping` – автоматична індексація даних, розміщених на веб-сайтах, а також завантаження різноманітного контенту з сайтів

МЕТОДИ ПРОТИДІЇ

- Ліцензійні договори, розміщені на сайтах
- Файли формату robots.txt
- Саме по собі авторське право на об'єкти, розміщені у відкритому доступі
- Інші режими захисту прав інтелектуальної власності

Будь-яке збирання даних, що пов'язане зі збиранням об'єктів права інтелектуальної власності, навіть із відкритих джерел, потребує отримання дозволу від правоволодільця

ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ: АМЕРИКАНСЬКИЙ

- Використовуються існуючі підходи, нове законодавство не приймалося
- Основний підхід – доктрина *fair use*:
  - Мета і характер використання об’єктів авторського права є некомерційним та трансформуючим для об’єкта;
  - Природа об’єкта авторського права є не занадто креативною, образною, і до нього є легкий доступ осіб
  - Обсяг та істотність запозичення з твору при його використанні
  - Вплив використання на потенційний ринок для розповсюдження твору
- Основна проблема: збирання input для навчання ШІ не завжди і не повною мірою відповідає вимогам доктрини *fair use*

ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ

- Запровадження законодавчого рішення у Директиві 2019/790/ЄС про авторське право та суміжні права в Єдиному цифровому ринку
- Впровадження так званого «винятку для видобутку тексту та даних» (TDM exception):
- Це автоматизована аналітична техніка, спрямована на аналіз текстів і даних у цифровій формі для генерації інформації;
- Передбачає можливість вільного здійснення такого видобутку даних для дослідницьких організацій та інститутів культурної спадщини з метою здійснення наукових дослідження
- Інші організації також можуть використовувати TDM тих творів, що розміщені у відкритому доступі, якщо це не заборонено правоволодільцем у формі спеціальних програмних засобів протидії

ПРОБЛЕМА 3 OUTPUT

ЧИ Є OUTPUT ОБ'ЄКТОМ АВТОРСЬКОГО ПРАВА?

- Ні, бо сучасні системи ШІ є «слабкими» і не здатні продукувати дійсно креативний й оригінальний результат
- Ні, бо авторське право базується на концепціях оригінальності і творчого внеску ЛЮДИНИ як необхідних передумов віднесення творів до об'єктів авторського права
- Так, бо output у будь-якому випадку є творінням людини, а ШІ – це лише інструмент для роботи
- Так, бо output може містити творчий та оригінальний внесок, а чий (людини чи ШІ) - байдуже

ХТО Є ПРАВОВОЛОДІЛЬЦЕМ?

- Сам ШІ як юридична особа – наразі існує спроба використання цього підходу в патентному праві (справа DABUS)
- Людина, яка використовує ШІ, якщо її внесок у створення був суттєвим, якщо ні – output переходить у публічне надбання
- Особа, яка організувала можливість генерувати outputs шляхом використання ШІ або інших технологій:
  - Вперше цей підхід запроваджено у Великобританії у 1988 році
  - Надалі цей підхід був запозичений Ірландією, Південною Африкою, Індією та Новою Зеландією
  - З грудня 2022 року цей підхід використовується і в Україні

СТАТТЯ 33. Право особливого роду (*sui generis*) на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою

- Якщо твір, створений комп'ютерною програмою є оригінальним, авторство належить людині
- Якщо твір є неоригінальним, то на нього виникає право особливого роду
- Неоригінальним є об'єкт, що відрізняється від існуючих подібних об'єктів та утворений у результаті функціонування комп'ютерної програми без безпосередньої участі фізичної особи в його утворенні
- Суб'єктами права особливого роду є автори такої комп'ютерної програми, їх спадкоємці, особи, яким автори чи їх спадкоємці передали (відчужили) майнові права на комп'ютерну програму або правомірні користувачі комп'ютерної програми
- У результаті утворення неоригінального об'єкта, згенерованого комп'ютерною програмою, особисті немайнові права не виникають, а майнові права – ті самі, що в авторів
- Строк чинності права особливого роду на неоригінальний об'єкт становить 25

КРИТИКА ПРАВА SUI GENERIS

- Невиправдано давати компаніям-розробникам ШІ права на більшість згенерованих результатів, це призведе до монополізації
- Не завжди зрозуміло, кому саме належить право особливого роду (програмісту, компанії-розробнику, компанії, яка вивела ШІ на ринок)
- Не завжди зрозуміло, використання якої саме програми, на якій побудований ШІ, призвело до генерування того чи іншого твору
- У практиці складно відмежувати ті твори, які є оригінальними, від тих, які є неоригінальними

Co-funded by the
European Union

Ці матеріали підготовлені командою проєкту Центр Досконалості Жана Моне “Європейські фундаментальні цінності в цифрову еру”. Матеріали є частиною проєкту Центр Досконалості Жана Моне “Європейські фундаментальні цінності в цифрову еру”, 101085385 – EFVDE – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH, що фінансується Європейським Союзом.

Однак висловлені погляди та думки належать лише авторам і не обов’язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з питань освіти і культури (ЕАСЕА). Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести за них відповідальності.

Ви можете зв’язатися з нами за адресою

yu.s.razmetaeva@nlu.edu.ua

Co-funded by the
European Union

The training materials were prepared by the project team of The Jean Monnet Center of Excellence European Fundamental Values in Digital Era. The materials are the part of the project The Jean Monnet Center of Excellence European Fundamental Values in Digital Era, 101085385 – EFVDE – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or EACEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

You can contact us yu.s.razmetaeva@nlu.edu.ua